

- exclusion of misappropriation;
- avoidance of malfeasance.

The above describes principle has shown its positive results in such spheres as management, banking, investment, medicine and armed forces in various western countries. It is worth to introduce this principle into legislative area of a country. In particular, Ukraine can adopt the best practices of foreign colleagues and implement it to legislation. Making life-changing and momentous decisions at legislative level should be weighed and made not only by one person who can be extremely corrupted and chases only his or her goals, but by several representatives who will arrive at mutual agreement and sign the best and most appropriate version of this or that document.

The four-eyes principle will help Ukraine:

- to maintain control over performing fair decisions and legislative acts;
- to share responsibility for making the fateful decision of the whole country;
- to prevent corruptive chains and relationships;
- to stimulate representatives in weighing their decisions and think over before signing important documents;
- to avoid mistakes in decision-making.

Thus, this approach not only guarantees the effectiveness of processes by entitling fast and just decision-making while ensuring effective control and monitoring, but also decrease the level of corruption inside the country at legislative level. This can be one of the steps on the way of rooting out bribery in our country.

Малюк Катерина Віталіївна
викладач кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КОРУПЦІЯ ЯК ЗАГРОЗА СТАБІЛЬНОСТІ ДЕМОКРАТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ СУСПІЛЬСТВА

З прийняттям Конституції – Основного закону України, наша держава офіційно закріпила свій статус як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної, правової держава. Тим самим визнала, що головним обов'язком держави є утвердження і забезпечення прав і свобод людини.

На сьогодні пріоритетним напрямом державної правової політики в сучасній державі є реформування системи запобігання і протидії корупції. Досягнення успіху у цьому процесі є передумовою для формування у суспільстві довіри до влади, зростання економічного потенціалу держави, покращення добробуту громадян України.

Корупція – явище, яке являє собою величезну загрозу правовим нормам, демократії, правам людини, об'єктивності та соціальній справедливості, перешкоджає економічному розвитку та ставить під загрозу стабільність демократичних інститутів суспільства. Розуміючи масштаби проблем, які може створити таке явище як корупція дало поштовх країні для активних дій в цьому напрямі.

По-перше, це ратифікація міжнародних конвенцій та протоколів до них у жовтні 2006 року, що дало змогу впроваджувати в національне законодавство міжнародні норми, таким чином вдосконалювати нашу правову систему. Основними цілями, що лежать в основі Конвенції є сприяння вжиттю й посиленню заходів, спрямованих на більш ефективне й дієве запобігання корупції та боротьбу з нею; заохочення, сприяння та підтримка міжнародного співробітництва й технічної допомоги в запобіганні корупції та в боротьбі з нею, зокрема в поверненні активів; заохочення чесності, відповідальності й належного управління громадськими справами й державним майном [2].

По-друге, це впровадження та зміна норм національного законодавства з метою ефективного й дієвого запобігання корупції та боротьби з нею.

По-третє, це розробка єдиного нормативно-правового акта, який регулював питання запобігання і протидії корупції. 24 квітня 2015 року набув чинності Закон України «Про запобігання корупції». Цей Закон визначає правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень [4].

Проте, на жаль, сьогодні ця проблема досі є актуальною, оскільки це явище, як і раніше, проникає в усі сфери державного управління та життя суспільства.

Згідно з даними Transparency International, у світовому індексі сприйняття корупції за 2019 рік Україна набрала 30 балів зі 100 можливих [1]. Це на 2 балів менше ніж у попередньому році, тобто ми повернулися на рівень 2017 року і тепер посідаємо 126 місце зі 180 країн.

Ми бачимо зміни в кращу сторону, проте зміни відбуваються дуже повільно і не впевнено. На початку 2019 року Transparency International Ukraine надала 12 рекомендацій, які б могли покращити показники України, проте станом на кінець року, було виконано або частково виконано лише 6 з них, і ті в останньому кварталі 2019-го.

Проведене фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва у співпраці з соціологічною службою Центру Разумкова у 2018 році в усіх регіонах України за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей загальнонаціональне опитування населення України щодо питання запобігання і протидії корупції, показало нам чітку картину розуміння даної проблеми населенням. Для порівняння наводимо дані загальнонаціонального опитування населення України за 2017 рік, яке було також проведене Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва.

Відповідно до цього опитування 91% громадян вважає корупцію серйоз-

ною проблемою України, більше того, 61% опитаних впевнені у тому, що це – глобальна проблема, яка перешкоджає розвитку країни. Лише 4% опитаних визнають, що проблема корупції існує, але вона не надто серйозна, а надуманою цю проблему вважають 0,5%. За рік, порівняно з 2017 роком, усвідомлення серйозності проблеми корупції істотно зросло: у вересні 2017 року дійсно серйозною проблемою корупцію вважали 44%, нині ж – 61% [3].

На думку громадян, основна причина відсутності позитивних змін у боротьбі з корупцією полягає в тому, що ті, хто має з нею боротися, самі є активними суб'єктами корупційних дій – так вважає 61% опитаних. Іншими вагомими причинами вважають: корупція майже завжди лишається безкарною (38%), відсутність рішучого керівника, який навів б порядок у суспільстві (31%), та недосконалість законів, які можна розтлумачити як завгодно (28%).

Більшість громадян – 61% – вважають, що корупцію не можна подолати лише зусиллями влади, проте, все ж залишаються ті, хто вважає інакше – 26%.

Що стосується відповідальності за корупційні прояви та безпосередньо дії, то більшість громадян підтримують в першу чергу каральні методи викоринення корупції: 55% вважають, що передовсім потрібно жорстко карати усіх, хто причетний до корупції.

Аналіз загальнонаціональне опитування населення показав, що відбувається зростання суспільної свідомості та моральних цінностей, що є одним із ефективних засобів попередження корупції.

Аналізуючи все вище сказане, можна зазначити, що боротьба з корупцією залишається недостатньо ефективною, організованою та цілеспрямованою управлінською діяльністю, проте є бажання й готовність до змін. Подолання корупція – завдання непросте, проте цілком досяжне. Про це свідчать показники Transparency International у світовому індексі сприйняття корупції.

Зусилля, яких наша держава докладас для протидії та запобігання корупції, є раціональними, однак вони є недостатніми для того, щоб здолати наявні корупційні проблеми. Лише узгоджена, цілеспрямована діяльність центральних органів державної влади та громадянського суспільства у сфері створення ефективного організаційно-правового механізму протидії та запобігання корупції сприятиме позитивним результатам. А також тісна співпраця та підтримка між державами в боротьбі з корупцією, обмін досвідом та прийнятті спільних дій, що вимагає стійких переконань держав в об'єднанні зусиль.

1. Індексі сприйняття корупції-2019. *Transparency International Ukraine*. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattya-koruptsiyi-2019>

2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31 жовтня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 49. Ст. 71

3. Оцінка проблематики корупції в громадській думці. *Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва*. URL: <https://dif.org.ua/article/otsinka-problematiki-koruptsii-v-gromads>

4. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056